

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

УДК 336.71:336.722.5:005.332.2

DOI: 10.5281/zenodo.1252294

ГАВРИЛКО Г.П.,
ГУШТАН Т.В.

Інтернет-банкінг як один з напрямів розвитку банківської справи

Головним рушійним механізмом та каталізатором змін у глобалізованому світі став розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), широке застосування яких слід визнати пріоритетним напрямом суспільного розвитку. Серед інформаційно-комунікаційних технологій безперечно лідерство належить глобальній мережі Інтернет. Серед усього спектру інновацій, які стрімко проникають у банківську сферу, провідні позиції належать Інтернет-технологіям. Глобалізація спонукає банківські установи використовувати у своїй діяльності мережу Інтернет для здійснення широкого спектра банківських операцій та надання фінансових послуг. Як наслідок, в більшості країн спостерігається тенденція переходу від класичної філіальної моделі банку до моделі дистанційного обслуговування на базі Інтернет-банкінгу. У статті наведені напрями реалізації дистанційних банківських послуг, визначені переваги використання Інтернет-банкінгу та недоліки реалізації банківських операцій через Інтернет. Інтернет-банкінг має великий потенціал для подальшого розвитку. Незабаром системи Інтернет-банкінгу перетворяться у єдиний віртуальний простір фінансових послуг і продуктів, необхідний і зручний як для приватних осіб, так і для великих компаній.

Ключові слова: Інтернет-технології, фінансовий ринок, оперативність, банки, фінансові послуги, необмеженість, контрольованість, Інтернет-банкінг.

ГАВРИЛКО Г.П.,
ГУШТАН Т.В.

Интернет-банкинг как одно из направлений развития банковского дела

Главным движущим механизмом и катализатором изменений в глобализированном мире стало развитие информационно-коммуникационных технологий (ИКТ), широкое применение которых следует признать приоритетным направлением общественного развития. Среди информационно-коммуникационных технологий бесспорное лидерство принадлежит глобальной сети Интернет. Среди всего спектра инноваций, которые стремительно проникают в банковскую сферу, ведущие позиции принадлежат Интернет-технологиям. Глобализация заставляет банковские учреждения использовать в своей деятельности сеть Интернет для осуществления широкого спектра банковских операций и предоставления финансовых услуг. Как следствие, в большин-

стве стран наблюдается тенденция перехода от классической филиальной модели банка к модели дистанционного обслуживания на базе Интернет-банкинга. В статье приведены направления реализации дистанционных банковских услуг, определены преимущества использования Интернет-банкинга и недостатки реализации банковских операций через Интернет. Интернет-банкинг имеет большой потенциал для дальнейшего развития. Вскоре системы Интернет-банкинга превратятся в единое виртуальное пространство финансовых услуг и продуктов, необходимое и удобное как для частных лиц, так и для крупных компаний.

Ключевые слова: Интернет-технологии, финансовый рынок, оперативность, банки, финансовые услуги, неограниченность, контролируемость, Интернет-банкинг.

HAVRYLKO H.P.,
HUSHTAN T.V.

Internet banking as one of the directions of banking development

The main driving mechanism and catalyst for changes in the globalized world was the development of information and communication technologies (ICTs), the widespread use of which should be recognized as a priority direction of social development. Among the information and communication technologies, the undisputed leadership belongs to the global net Internet. Among the whole range of innovations that rapidly penetrating the banking sector, leading positions belong to Internet technologies. Globalization encourages banking institutions to use the Internet in their activities to carry out a wide range of banking operations and financial services. As a result, in most countries there is a tendency to switch from the classical branch model of the bank to the model of distance service on the basis of Internet banking. The article presents directions of realization of remote banking services, identifies the advantages of using Internet banking and lacks of realization of banking operations via the Internet. Internet banking has great potential for further development. Internet banking systems will soon be transformed into a single virtual space for financial services and products that is necessary and convenient for both private individuals and large companies.

Keywords: Internet technologies, financial market, efficiency, banks, financial services, unlimited, controllability, Internet banking.

Постановка проблеми. Комп'ютерна мережа Інтернет стала головним інформаційним середовищем для мільйонів людей усього світу, швидкий розвиток інформаційних технологій вимагає змін у всіх сферах економічної діяльності, і зокрема у банківській діяльності.

Іноземні банки з належною репутацією є важливим чинником розвитку банківського сектору держави, оскільки привносять в банківську систему України інноваційні банківські технології, нові фінансові продукти, культуру корпоративного управління, сучасні стандарти обслуговування. Однак висока активність іноземних банків у придбанні банків з національним капіталом спричиняє серйозні структурні зрушення та диспропорції в банківській системі. Потужна банківська система – це атрибут суверенності держави та важлива складова її фінансової безпеки.

Об'єктивна необхідність інтеграції вітчизняних банків у світовий фінансовий простір зумовлюють пріоритетність зміцнення банківської систе-

ми України як важливої складової реформування економіки і забезпечення конкурентоспроможності держави, і є важливою та актуальною проблемою на сучасному етапі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню проблем трансформації банківської діяльності, а також вивченню можливих наслідків цього процесу для банків присвятили свої праці багато іноземних і вітчизняних вчених, як-от: Д. Герд, Г. Колодко, П. Роуз, М. Саблук, Дж. Синкі, Е. Мак-Грю, О. Мозговий, О. Плотников, А. Мороз, В. Лаврушин. Однак, недостатній рівень вивчення цих питань, їх наукова та практична значущість потребують подальших досліджень цих питань.

Мета статті – використання позитивного світового досвіду переходу від класичної філіальної моделі банку до моделі дистанційного обслуговування на базі Інтернет-банкінгу.

Виклад основного матеріалу. У розвинених країнах Інтернет-банкінг набув поширення, насам-

перед, серед клієнтів – фізичних осіб. Основними споживачами Інтернет–банкінгу є представники малого і середнього бізнесу, а також фізичні особи віком до 30 років, які цінують свій час і не витрачають його на відвідування банківських відділень. За середньозваженою оцінкою експертів 43,06% фізичних осіб, зацікавлених у отриманні кредиту, використовують як основний інструмент пошуку кредитних продуктів мережу Інтернет, причому кількість таких осіб неухильно зростає [7].

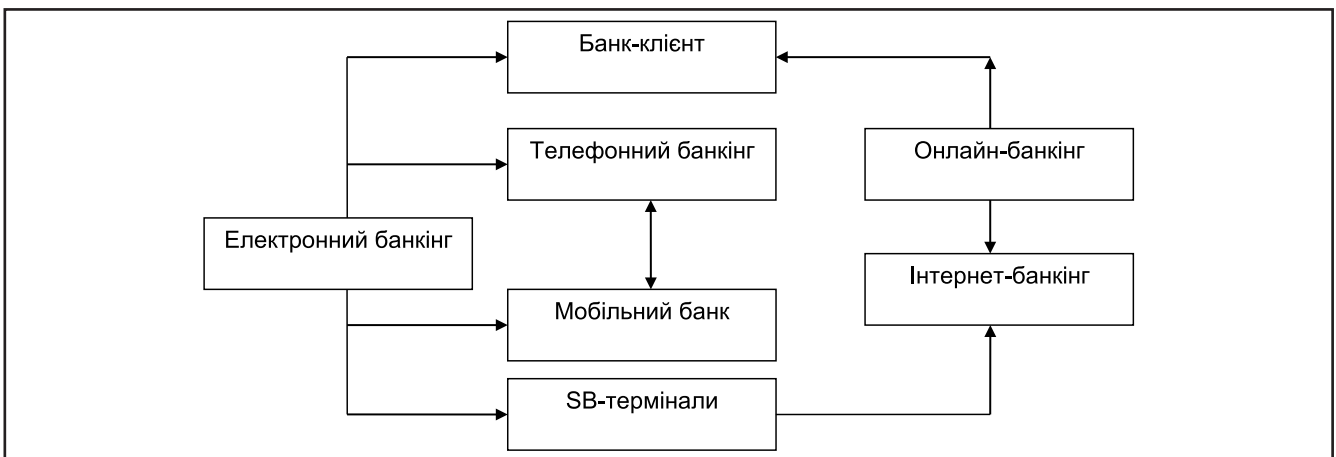
Значно впливає на діяльність Інтернет–банкінгу і юридичний ризик, що виникає внаслідок порушення законів і директив регулятивних органів, а також недостатньо чіткого визначення прав та обов'язків контрагентів. Специфічні для електронного банківського бізнесу аспекти юридичних ризиків пов'язані насамперед з тим, що не в усіх країнах прийнято закони про електронний підпис і про легітимність договорів, укладених в електронній формі. У різних державах неоднаково визначено питання ліцензування банківської діяльності в Інтернеті. Перед банками постає проблема забезпечення належного рівня захисту персональної клієнтської інформації, яка використовується для здійснення банківських операцій через Інтернет.

Вивчення розвитку електронного способу проведення банківських операцій уможливило визначити характерні особливості цього банківського бізнесу, що виявляються у стандартизації пропонованого клієнтам сервісу та використуваніх фінансових інструментів, формуванні нових сфер поповнення банківського капіталу, концентрації банків на тих напрямках, які належать до сфери їх ключової компетенції.

Управління банківськими рахунками через мережу Інтернет, або Інтернет–банкінг, на цей час є найбільш динамічним і представницьким напрямом ведення банківської справи завдяки широкому спектру фінансових послуг, представлених у цих системах (див. рисунок).

Подібні системи можуть бути основою для дистанційної роботи на фондовому та страховому ринках, оскільки вони забезпечують проведення розрахунків і контроль над ними з боку всіх учасників фінансових відносин. На думку А. Вісяцева, «розширення філіальної мережі і розвиток послуг Інтернет–банкінгу – це не взаємозамінні процеси, а паралельні і спрямовані на досягнення однієї, найголовнішої мети роздрібного бізнесу будь–якого банку – розширення клієнтської бази і зростання прибутків» [5].

На вітчизняному ринку електронних послуг банки переважно пропонують своїм клієнтам такі послуги, як обмін валют, продаж страховок та паїв інвестиційних фондів, відкриття депозитних рахунків, замовлення платіжних карток, встановлення та зміна лімітів на операції з готівкою, блокування/розблокування платіжних карток, грошові перекази у національній валюті, перегляд залишків на рахунках, отримання виписок та повідомлення про рух коштів на рахунку, консультування. Отже, Інтернет–банкінг спрямований на підвищення якості обслуговування клієнтів, оскільки має низку переваг, зокрема: оперативність проведення операцій; доступність для клієнта (операції стають цілодобово доступними без відвідування офісу банку); необмеженість, тобто можливість здійснювати платежі практично будь–якого призначення; контрольованість, оскільки будь–яке

Напрями реалізації дистанційних банківських послуг *

* складено автором

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

списання активів з карткового рахунку оперативного відображається у банківських виписках.

Переваги розрахунків за допомогою Інтернет вітчизняній практиці стали очевидними після істотного підняття комісійних тарифів за обслуговування у банках та здійснення переказів на користь юридичних осіб, у тому числі комунальних платежів. Головне, що відлякує вітчизняних користувачів Інтернет-банкінгу, – це ризик шахрайства, саме тому багато банків не здійснюють платежі у режимі он-лайн, незважаючи на істотне зростання рівня захисту банківських мереж останнім часом.

Здебільшого за допомогою систем Інтернет-банкінгу вітчизняні користувачі отримують обмежений перелік послуг, насамперед можливість купувати і продавати безготівкову валюту, оплачувати комунальні послуги, доступ до Інтернету, рахунки операторів стільникового зв'язку, проводити безготівкові платежі, переказувати кошти між рахунками та відстежувати всі банківські операції за своїми рахунками за будь-який проміжок часу. Набір решти банківських послуг, якими можна скористатися через Інтернет, залежить від того, наскільки банк зацікавлений у розвитку цього напрямку. Банки-консерватори обережніші й вважають, що Інтернет-банкінг масовому клієнтові не потрібен, або потрібен в обмеженому варіанті, а тому пропонують обмежений пакет Інтернет-послуг: перевірка стану карткового та інших рахунків, отримання виписок із рахунків, блокування операцій за картою.

Використання Інтернет-технологій у банківському бізнесі має низку суттєвих переваг, серед яких доступність банківських послуг у будь-який час і у будь-якому місці, де є Інтернет, суттєве зниження вартості банківських послуг, отриманих через Інтернет, порівняно із ціною послуг, наданих традиційним шляхом, а також низька собівартість обслуговування.

Переваги використання Інтернет-банкінгу полягають у такому:

- для користувачів: повномасштабне управління рахунками незалежно від географічного місця розташування банку та самого клієнта; істотна економія часу за рахунок виключення необхідності відвідувати банк особисто; цілодобовий контроль за своїми коштами і можливість оперативного реагування на зміни кон'юнктури фінансового ринку; вигідніші умови, зокрема вищі відсоткові ставки, ширший спектр послуг;

- для розробників програмного забезпечення: освоєння нового, прибуткового та перспективного ринку збуту програмних продуктів;

- для банків: можливість залучення клієнтів без урахування географічного чинника; зниження витрат за рахунок економії на оплаті праці, скорочення штату працівників, економії на підтримку мережі філій; можливість надання принципово нових послуг; оперативність реагування на зміни ринкових умов, умов роботи і структури банку;

- для держави загалом: розширення кредитно-фінансової діяльності банківських установ; приплив банківських інвестицій у реальну економіку і соціальний сектор, підвищення якості обслуговування населення, оскільки зростання конкуренції стимулює банки вдосконалювати послуги.

Серед недоліків реалізації банківських операцій через Інтернет істотними є такі, як: часовий лаг у здійсненні операцій оплати рахунків, виплати депозитів, блокуванні/розблокуванні платіжних карток; існування юридичного ризику; електронне шахрайство, тобто високий ризик крадіжки грошей; імовірність «втрати» платежів; імовірність технічних збоїв у системі. У цьому аспекті банкам слід звернути особливу увагу на підвищення рівня інформаційно-технологічної безпеки електронних послуг шляхом захисту комунікацій і трансакцій, ідентифікації покупців і продавців, удосконалення механізмів оброблення замовлень. Вважається, що в системі Інтернет-банкінгу потрібно використовувати до семи рівнів захисту, оскільки проблеми безпеки в Інтернеті і пов'язані з ними ризики дуже високі.

Висновки

Основними тенденціями розвитку дистанційного банківського обслуговування в Україні у найближчі роки буде постійне збільшення кількості користувачів Інтернет-банкінгу. Зараз цілком очевидно, що Інтернет-банкінг має широкі перспективи. В умовах стрімкого розвитку високотехнологічних банківських продуктів нового покоління закономірними є плани розвитку Інтернет-банкінгу в формі віртуального фінансового супермаркету банківських продуктів для фізичних і юридичних осіб. З високою ймовірністю можна стверджувати, що незабаром системи Інтернет-банкінгу перетворяться у єдиний віртуальний простір фінансових послуг і продуктів, необхідний і зручний як для приватних осіб, так і для великих компаній.

Список використаних джерел

1. Абдулгамидов Н. Двойные стандарты однополюсной глобализации / Н. Абдулгамидов, С. Губанов // Экономист. – 2002. – № 12. – С. 23.
2. Важинський Ф.А. Антикризисне фінансове управління як економічна система / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України: зб. наук–техн. пр. – Львів: РВВ НЛТУ України, 2010. – Вип. 20.3. – С. 127–132.
3. Важинський Ф.А. Механізм регулювання інвестиційної діяльності в регіоні / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук–техн. праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.7. – С. 138–143.
4. Важинський Ф.А. Сутність банківського іпотечного кредитування / Ф.А. Важинський, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук–техн. праць. – Львів: РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.2. – С. 151–156.
5. Висящев А. Вытеснит ли Интернет–банкинг филиальные сети? / А. Висящев // Банковское дело в Москве. – 2006. – № 8. – www.bdm.ru.
6. Долішній І.М. Мотивація персоналу як об'єкт управління на підприємстві / І.М. Долішній, А.В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.5. – С. 211–216.
7. Офіційний сайт фінансового порталу «Finans» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finans.net.ua>
8. Пісний В.М. Транснаціональні злиття і поглинання як конкурентна стратегія банків / В.М. Пісний, А.В. Колодійчук // Збірник науково–технічних праць НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 244–250.
9. Семчук Ж.В. Сутність інновацій, структура та основні етапи інноваційного процесу / Ж.В. Семчук, А.В. Колодійчук, В.М. Пісний // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2009. – № 19.9. – С. 191–196.

References

1. Abdulgamidov, N., & Gubanov S. (2002). Dvoynye standartyi odnopol'yusnoy globalizatsii [Double standards of unipolar globalization]. In Ekonomist [Economist]. Vol. 12 (p. 23). [in Russian].
2. Vazhynskyy, F. A., & Kolodiychuk, A. V. (2010). Antykrizysne finansove upravlinnyya yak ekonomichna systema [Anticrisis Financial Management as an Economic System]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 20.3 (pp. 127–132). [in Ukrainian].

3. Vazhynskyy, F. A., & Kolodiychuk, A. V. (2010). Mekhanizm rehulyuvannya investytsiynoyi diyal'nosti v rehioni [Mechanism for regulation of investment activity in the region]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 20.7 (pp. 138–143). [in Ukrainian].

4. Vazhynskyy, F. A., & Kolodiychuk, A. V. (2010). Sutnist' bankivs'koho ipotechnoho kredytuvannya [Essence of bank mortgage lending]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 20.2 (pp. 151–156). [in Ukrainian].

5. Visyashchev A. (2006). Vytesnit li Internet–banking filial'nyye seti? [Will the Internet banking supplant the branch network?]. Bankovskoye delo v Moskve – Banking in Moscow, 8. Retrieved from www.bdm.ru [in Russian].

6. Dolishniy, I. M., & Kolodiychuk, A. V. (2010). Motyvatsiya personalu yak ob'yekt upravlinnyya na pidpryyemstvi [Motivation of the personnel as an object of management in the enterprise]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 20.5 (pp. 211–216). [in Ukrainian].

7. Official site of financial portal «Finans» (2018). Retrieved from <http://finans.net.ua> [in Ukrainian].

8. Pisniy, V. M., & Kolodiychuk, A. V. (2009). Transnatsional'ni zlyttya i pohlynannya yak konkurentna stratehiya bankiv [Transnational mergers and acquisitions as a competitive strategy of banks]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 19.12 (pp. 244–250). [in Ukrainian].

9. Semchuk, Zh.V., Kolodiychuk, A. V., & Pisniy, V. M. (2009). Sutnist' innovatsiy, struktura ta osnovni etapy innovatsiynoho protsesu [The essence of innovation, structure and main stages of the innovation process]. In Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny [Scientific Bulletin of National Forestry University of Ukraine]: Vol. 19.9 (pp. 191–196). [in Ukrainian].

Дані про авторів**Гаврилко Галина Петрівна,**

к.е.н., доцент, Ужгородський торговельно–економічний інститут Київського національного торговельно–економічного університету;
e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Гуштан Тетяна Вікторівна,

к.е.н., доцент, Ужгородський торговельно–економічний інститут Київського національного торговельно–економічного університету
e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Данные об авторах

Гаврилко Галина Петровна,

к.э.н., доцент, Ужгородский торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета;

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Гуштан Татьяна Викторовна,

к.э.н., доцент, Ужгородский торгово-экономический институт Киевского национального торгово-экономического университета

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Data about the authors

Galina Havrylko,

PhD, Associate Professor of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kyiv National Trade and Economic University

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

Tatyana Hushtan,

PhD, Associate Professor of Uzhgorod Trade and Economic Institute of the Kyiv National Trade and Economic University

e-mail: info@utei-knteu.org.ua

УДК 336.74

DOI: 10.5281/zenodo.1252299

КРАСНОЖОН С.В.,

ПІДДУБНИЙ В.А.

Криптовалюти: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні

Охарактеризовано процес розвитку, передумови виникнення та економічну сутність криптовалют. Розглянуто тенденції їх поширення в Україні та перспективи подальшого розвитку криптовалют.

Ключові слова: криптовалюта, Bitcoin, електронні гроші, цифрові валюти, віртуальні валюти.

КРАСНОЖОН С.В.,

ПОДДУБНИЙ В.А.

Криптовалюты: современное состояние и перспективы развития в Украине

Охарактеризован процесс развития, предпосылки возникновения и экономическую сущность криптовалют. Рассмотрены тенденции их распространения в Украине и перспективы дальнейшего развития криптовалют.

Ключевые слова: криптовалюта, Bitcoin, электронные деньги, цифровые валюты, виртуальные валюты.

KRASNOZHON S.V.,

PIDDUBNIY V.A.

Cripples: The current state and prospects of development in Ukraine

Characterized the development process, analyzed the nature and economic essence of cryptocurrency. Considered the tendencies of its spreading in Ukraine and indicated the prospects for further development of cryptocurrency.

Keywords: cryptocurrency, Bitcoin, electronic money, digital currency, virtual currency.

Постановка проблеми. Поява криптовалют – одна з ключових причин зростаючого попиту на глобальну соціально-політичну революцію або, якщо оперувати менш радикальними термінами, на комплекс нових реформ. Рівень довіри громадян до держави падає з кожним роком по всьому світу, з поправками на темпи цього падіння і в залежності від регіону. Феномен появи та популяризації криптовалют ні економістами, ні юристами не був ні прогнозований, ні пояснений. Ставлення

до криптовалют з боку уряду різних держав також пройшло ряд етапів – від поблажливого ставлення як до «пустушок з інтернету» до повної заборони їх обігу на території одних країн (Китай, РФ) або визнання повноцінним «гравцем» на ринку валют, розроблення нормативного регулювання та включення офіційних котирувань на фондових біржах в інших країнах (Швейцарія, Канада, Австралія).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема сутності та розвитку криптовалют,